

מסורת הש"ס

^[א] תמורה ח: [ע"ש בטרות יד: ע"ש], ^[ב] ש"ך לע"פ,

נוסחת הריב"ן
[א] דהוי': [ב] תנן: [ג] ויקריב אותו לזנוט לפני ה': [ד] תמורת העולה הבשר והדס וגו' והדר ודס ולוי שלמים וזבחין ישפך כו': [ה] קד טהוב: [ו] קן טהוב: [ז] דהיינוטו יחא:

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה יכול יעלה וכו' ועשית עולותין תמורת עולה הבשר והדס וכו' בדרך שאתה נוהג בשלמים: (ב) ד"ה מ"ל רק וכו' עולה וזולדות שלמים: (א) ד"ה אמאי וכו' דגמרי בה מיתה בלדג:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

[א] גמ' רבי עקיבא וכו' בזהיינוטו יחא. יצ"ע עיי' ח"מ וזמנן: עיי' ד"ה ק"ע: [ב] תו"כ ד"ה (נדק) הקודם) הגה"ס יפלו לנדגה וכו' מפני שראוין לגא בכולן שלמים ומייירי מנתינתן בסתמוין כ"ל: [ג] בא"ד דלמר דוקא למיוריט דלז' יכול להציא בכולן אחד מקרבנותיו דמשמע קמא ממיוריטיו אלא אמר לקרבנות מיוריט דלז' דמשמע אכל וכו' כ"ל. ח"מ: [ד] ד"ה הגה"ס: הלכה היא וכו' או גדר. ת"י גדר נמחק ווי"צ נאמר: [ה] ד"ה רש"ל וכו' שגדר צמוד מלת צמוד נמחק. ווי"צ צמוד ח"מ: [ו] ד"ה קמט וכו' דדין תמורת אשם ת"י דדין תמורת אשם נמחק. ווי"צ תהוב בסתמות אשם דין אשם: [ז] בא"ד כדמכ"ס תשא ובלא וכו' הבשר הא. ת"י הא נמחק. ווי"צ והדס ח"מ: [ח] בא"ד ותמורת אשם גסם עולה נמחק ווי"צ אשם ח"מ:

הגהות התוספות
1. ^יל' למיירות. 2. ^יל' כששע. 3. מיתת מוטלן נמחק. 4. מיתת מוטלן נמחק. 5. דל"ל ומדרגה. 6. ^יל' וכו' י. 7. מיתת שלמים נמחק. 8. ^יל' גמירי. 9. ^יל' כמלכותו. 10. ^יל' והדס, הא כו'. 11. ^יל' בלא.

מוסף רש"י
בולדי קדשים ובתמורות הכתוב מודבר. דלמא לאשמועינן שיקרבו למונח, דלז' לשיקר קדש אתא למא לי למכתב שיעלס לירושלים, הא משעינן קראי טובא השמר לך פן תעלה עולותין וגו' (בבברות יד:.) דימנע מהם מים ומזון. דהא ח'קיס ליה תשא ובלא (תמורה יד:.) ת"ל ועשית עולותיך. והאי קרא סמיך ליק קדשין (שם).

א"ר יוחנן הלכה היא בנויר. כך דהואיל וסתומין הן אע"פ שמעורבין הן יפלו לנדגה: **מוטר נדר יחא לנדגה**. והכא נמי כיון דהני מעות לא זריכי שכבר מת אלוהו להו מותר ויפלו לנדגה ואין מושפין לדמי חטאת שבהן: **אמעו להני סתומין**. תנן דיפלו לנדגה דאין

והלא דמי חטאת מעורבין בהן א"ר יוחנן הלכה היא בנויר ר"ל אמר לכל נדריהם ולכל נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהא לנדבה בשלמא לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנויר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא אלא לר"ל לכל נדריהם ולכל נדבותם מאי איירא סתומין אפי' מפורשין אמר רבא מפורשין לא מצית אמרת כבר פסקה ^אתנא דבי ר' ישמעאל ^ברק קדשיך אשר יהיו לך ונדרך בולדי קדשים ובתמורתם הכתוב מדבר מה תקנתן ^בתשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מזהם מים ומזון בשביל שימותו ח"ל ^גועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך כדרך שאתה נוהג בעולה נהוג בתמורתה כדרך שאתה נוהג בשלמים נהוג בולדיהם יכול אף ולד חטאת ותמורת אשם כן ית"ל רק דברי ר' ישמעאל ^אר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר יאשם הוא בזהיינוטו יהא קתני יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מזהם מים ומזון בשביל שימותו ח"ל ועשית עולותיך אמאי הא ולד חטאת הוא דגמירין בה מיתה אי לאו קרא ה"א ולד חטאת בכל מקום וולדי

מעורבין בהן ואדרכה ^אלקמן מוכחא כדמי חטאת דוקא מעורב בהן [ואן (גדר) ד] נתקבלה הלכה שיפלו לנדגה אכל אס דמי עולה ושלמים לנד מעורבין יחד לא נאמר בהן שיפלו לנדגה אלא יציא חזין עולה וחזין שלמים: **רבי שמעון בן אקיש אומר רבא נדריהם ורבא נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהיה לנדבה**. וכל קרבנות נזיר צמד הס חזין עיי' שגד ^א צמוד ואפילו הטעאת וסבא הוא לאוקומי צמותר כי האי דבשאר מותר לא משכחת לה דאס הפריש [מעות] לעולה ונמתרו שחולו בזהמות יכול להקריב מהס עולה וכן שלמים כמו שהפריש מתחילה וסבא להעמידם צמותר סתום כי האי חטאת עולה ושלמים מעורבין יחד:

בשרבא לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנויר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא. שכן נשנית הלכה למשה מסיני

אלא לרבי שמעון בן לקיש אפילו מפורשין דנימא מקרא מלא דבר הכתוב ואמאי מני צמתינן מפורשין לא:

מפורשין לא מצית אמרת. דיפלו לנדגה דכבר פסקה תנא דזי רבי ישמעאל דולד חטאת מתה ולא לנדגה וי"נא צמותר שלה דלאציוד אזיל ולא לנדגה דהכל נקרא מותר חטאת זין ולד חטאת זין תמורת חטאת כ"י הכא דמפריש מפורשין

והיפר לה בעלה או יהיא דתנן צמסכת מעילה (דף יא.) היכא דהפריש מעות למיורתו ומת והיו לו מעות מפורשין כל אלה שאין חטאת עמנן סס מותרות עליהם וי"ה דמאי למימר דהלכה גמירי לה חטאת מתה אלא ינחא ליה לאמאי תנא דזי רבי ישמעאל [דתנא] חטאת מתה עולה ושלמים יקרבו שלמים: כל אחד דגיינה כמו צמשנמינו דקאמר עולה מיקרב עולה: **ר"ן קדשיך אשר יהיו לך**. צמטורה צמס פ' אלו קדשים דריש רק קדשין אלו הסמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות דלעולה ושלמים גופייהו לא איזטרין שהרי כבר מפורש צוקרא זאת תורת עולה ותורת שלמים: **ורבא** תקנתן תשא ובאת. צירושלים: יכול יעלס לציט הצחירה וימנע מהס מים ומזון כדי שימותו. כלומר יכניסם כדרך שעושין צולד חטאת וצממורת חטאת דאלו למיתה: **ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם**. ספיא דהאי קרא ודס וזבחין ישפך והבשר תאכל והיינו שלמים וסמין ליה האי קרא רק קדשין לומר לך כדרך שאתה נוהג בעולה כלומר שקריבין למונח נהוג צממורתן וכדרך שאתה נוהג צשלמים דקרא איירי צשלמים דמכ"ס והבשר תאכל נהוג צולדה ונקט תמורה לגבי עולה דזכר לא שייך ציה ולד וגבי שלמים דנקבא נקט ולד: **יבולא אף ולד חטאת ותמורת אשם** וכו'. גבי חטאת נקט ולד שהיא צאה נקבא וגבי אשם תמורה שהוא צא זכר והכי קאמר יכול אף צולד חטאת מתה צו דין חטאת וצממורת אשם דין אשם כלומר שיקרב לשם חטאת ולשם אשם תמורה לומר רק למעוטי ולד חטאת ותמורת אשם דאין ורקין מייעוטי: **ר"ע אומר אינו צריך**. דאיינו מציא לאשם אלא אשם עמנו: **קתני יבול יע"ם**. כמו אמר מר: **וראבא** הא גבי ולד חטאת הוא דגמירי מיתה. דהילכתא גמירי לה דחמש חטאות ממות ואלו הן [ולד] חטאת ותמורת חטאת שמתו בעליה ושנתכפרו בעליה צאחר ושעצרה שנתה והואיל ולא איירי ^אצשלמים ועולה מהיכא מיני שימותו: **א** לאו קרא הוה אמינא ולד חטאת בב"מ. שריגה צגצולין שימותו אכל מעולה ומשלמים יציאם לציט הצחירה: ^א**קתני יבול אף ולד חטאת ותמורת אשם** כן ת"ל רק הא רבא רי קרא [דלא] יקריבו כו': לאשם הוא דלמא. לומר שאינו קרב אשם דאי לאו קרא הוה אמינא תנהוג צממורת אשם [כדין תמורת עולה ופריך הא נמי הילכתא] דכל צצחטאת מתה צבאס רועה לפי ר"ת דפירש כל צצחטאת מתה צבאס עולה פריך הכי דמשמע [דאי לאו קרא ה"א ו] דדין תמורת אשם] כדין שנהוג צממורת עולה דין עולה ולימא דהלכה דתמורת אשם לא קריבה אשם אלא עולה ומשני דודאי לחטאת נמי זריך קרא לומר [שס קרב] חטאת ואשם קאי עלה צצשה דהכי משמע קרא תמורת עולה וולד [שלמים] יקרב כל אחד צמיינו ^אהאי לשם עולה והאי לשם שלמים כדמכ"ס תשא ובלא ועשית עולותיך הבשר ^א [הא] ^א ולד חטאת ותמורת אשם לא תשא ותקריב לשם חטאת ותמורת אשם לשם ח] עולה אלא ולד חטאת מתה מהילכתא ותמורת אשם מהילכתא קריב לשם עולה לפירוש רצינו סס דצסמון לאו ^אהא מכלל עשה עשה דאי מהילכתא הוה אמינא הילכתא שלא יקריב חטאת ואשם ואי מקריב ליה לא מיחייב קא משמע לן קרא ואי

מי שאמר פרק רביעי נויר

בה.

ארצה אעשה מכולן חטאת או מכולן שלמים דלמירותי משמע שפיר למקלט מיורתו אכל היכא דמת והיו לו מעות סתומין דיפלו לנדגה דאיירי צהפריש מעות ואמר מעות הללו לקרבנות מירותי לא יוכל להציא צכולן קרבן אחד דהא קרבנות קאמר הילכך יש צמעות הללו דמי חטאת לכך פריך איך יחא צכולן נדגה והלא דמי חטאת מעורבין בהן וצוה מתיישב לשון מתני' דמעילה (דף יא.) המפריש [מעות] למיורת אין מעולין בהן מפני שראוין לנא צכולן שלמים וומייירי מתני' [ב] וצמר הכי תני מת והיו לו מעות סתומין והא צסתומין איירינן והכי איציע ליה למימר מת יפלו לנדגה אלא הכא [קא מייירן] דלמר דוקא למיוריט דלז' יכול להציא צכולן אחד מקרבנותיו דמשמע ^א אכל קרבנותיו קאמר ^א ולכן קתני צספיא מת והיו לו מעות סתומין ואפילו נמי אמר אלו לקרבנות מירותי כולן יפלו לנדגה וכן מוכח מההוא (דלרצא) [דלקמן] (דף טו.) אלו לחטאתי והשאר לשאר מירותי ומת דמי חטאת יכלו לים המלח והשאר יציא צחזיו עולה וצחזיו שלמים ומשמע משוס דלמר השאר לשאר מיורת דחשבין ליה כאומר לקרבנות מירותי אכל אמר והשאר למירותי ולא לשאר מכולן יעשה מהס עולה או שלמים מכולן קך פרי": הגה"ס

הלכה היא בנויר. הלכה למשה מסיני הוא [דסתומין] יפלו לנדגה אע"פ שדמי חטאת מעורבין בהן ואדרכה ^אלקמן מוכחא כדמי חטאת דוקא מעורב בהן [ואן (גדר) ד] נתקבלה הלכה שיפלו לנדגה אכל אס דמי עולה ושלמים לנד מעורבין יחד לא נאמר בהן שיפלו לנדגה אלא יציא חזין עולה וחזין שלמים: **רבי שמעון בן אקיש אומר רבא נדריהם ורבא נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהיה לנדבה**. וכל קרבנות נזיר צמד הס חזין עיי' שגד ^א צמוד ואפילו הטעאת וסבא הוא לאוקומי צמותר כי האי דבשאר מותר לא משכחת לה דאס הפריש [מעות] לעולה ונמתרו שחולו בזהמות יכול להקריב מהס עולה וכן שלמים כמו שהפריש מתחילה וסבא להעמידם צמותר סתום כי האי חטאת עולה ושלמים מעורבין יחד:

בשרבא לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנויר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא. שכן נשנית הלכה למשה מסיני

אלא לרבי שמעון בן לקיש אפילו מפורשין דנימא מקרא מלא דבר הכתוב ואמאי מני צמתינן מפורשין לא:

עולותיך ה"א דהלכה היא בחטאת למות בכל מקום ומתשא ובאת הוה דרשי' דשאר ולדי קדשים ימותו בבית הבחירה:

לא א ב מיי' פ"ג ופ"ד
הכל' תמורה ה"א:
לב ג מיי' שס פ"ג ה' א
ופי' ה"כ:

תורה אור השלם

- ↑ דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בשִׁׁיִרְאֵל אֲשֶׁר יִקְרִיב קָרְבָּנוּ לְקַל נְדָרֵיהֶם וּלְקַל נְדָבוֹתָם אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ לִי לַעֲלֹה: ויקרא כב יח
- ↑ רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא וצאת אל המקום אשר יבחר יי: דברים יב כו
- ↑ ועשית עלותיך הבשר והדם על מזבח זי אלהיך ודם זבחך ישפך על מזבח זי אלהיך והבשר תאכל: דברים יב כו
- ↑ והקטיר אותם הבזק המזבחה אשה ליהוה אשם הוא: ויקרא י ה

פי' הרא"ש

והלא דמי חטאת מעורבין וכו' ואין יפלו לנדגה וי"ה דהוה מצי למפרך והלא דמי שלמים מעורבין בהן ואין יציאו מדמי שלמים עולות: אמטו להכי סתומים אין מפורשים לא שכן קבלו הלכה למשה מסיני. מפורשים לא מצית אמרת כבר פסקה תנא דבי ר' ישמעאל דולד חטאת ותמורת חטאת למיתה אולא. וי"ה מתו בעליה דהתכפרו בעליה ח] דהלכה למשה מסיני דכולהו ממות אלא דניחא ליה לאמאי תנא דבי ר' ישמעאל דרייש להו מקרא. ויבין דהחטאת מתה גם המטות כיון דפי' לדמי חטאת יכלו לים המלח: רק קדשיך אשר יהיו לך. בתמורה פ' ואלו קדשים ח"ק קדשיך אלו התמורות. נ"ל מוכרחי ויהיה הוא ותמורתו יהיה קודש: אשר יהיו לך אלו הולדות. נ"ל משוס דקדושים בזהיייתן ונולדו קדשים ובתמורה הכתוב מדבר דאילו עולות ושלמים [גופייהו] כבר נתפרש כל דינם. יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו כדרך שעושין בולדי חטאת ובתמורת חטאת דלמיתה אולא. תלמוד לומר ועשית עולותיך הבשר והדם. ובספיה דקרא גמי כתיב ודם וזבחין ישפך [והבשרן תאכל דהיינו שלמים: כדרך שאתה נוהג בעולה תנהוג בתמורתה וכדרך שאתה נוהג בשלמים תנהוג בולדן ותמורתן יכול אף ויד חטאת ותמורת אשם כן. לא הזכיר באשם ולד דאשם בא זכר ומשום דנקט באשם א' נקט בחטאת גמי א': תלמוד לומר רק למעוטי ולד חטאת ותמורת אשם ר"ע אומר אינו צריך מיטוט לאשם: ואמאי והא גבי ולד חטאת הוא דגמירי דהא חטאות ממות הלכה למשה מסיני אבל עולה ושלמים מרגלי הלכתא בחטאת אבל אינהו לא: הוה אמינא ולד חטאת בכל מקום וכו' ואי הוה כתיב תשא ובאת ולא הוה כתיב ועשית קדשים ימותו בבית הבחירה:

^[א] נראה דחסר כאן ו"ל וי"ה דהוי מני למימר דהל"מ הוא דטלוה וכו'.